

Arbets- och företagsnämnden

Svar på frågor från internrevisionen om kommunala aktivitetsansvaret och etableringsinsatser

Förslag till beslut

Arbets- och företagsnämnden noterar informationen.

Sammanfattning

Nacka kommuns revisorer har den 13 juni 2019 inkommit med ett antal frågor till arbets- och företagsnämnden. Frågorna är inriktade på verksamheten som rör ungdomar som varken har arbete eller studerar samt på etableringen av nyanlända i kommunen. Ärendet inkluderar en kort beskrivning av det kommunala aktivitetsansvaret och svar på frågorna.

Ärendet

Nacka kommuns revisorer har den 13 juni 2019 inkommit med ett antal frågor till arbets- och företagsnämnden, i huvudsak med inriktning på ungdomar som varken har arbete eller studerar. Revisorerna önskar svar på frågorna senast 2 september 2019.

Bakgrund om det kommunala aktivitetsansvaret

Kommunen har enligt skollagen ett aktivitetsansvar för ungdomar som är folkbokförda i kommunen och som har fullgjort sin skolplikt men som inte har fyllt 20 år och inte genomfört eller har fullföljt utbildning på nationella program i gymnasieskolan eller gymnasiesärskolan eller motsvarande utbildning. Aktivitetsansvaret ställer krav på att kommunen håller sig informerad om vilka som tillhör målgruppen, kontakter dessa och erbjuder dem lämpliga individuella åtgärder. Aktivitetsansvaret förutsätter att insatser genomförs under hela året och omfattar allt från kartläggning och uppsökande verksamhet för att hitta de berörda ungdomarna, till olika insatser för att i första hand motivera ungdomar att påbörja eller återuppta en utbildning. Skolverkets allmänna råd för kommunernas aktivitetsansvar (SKOLFS 2016:52) föreskriver att det finns en strukturerad handlingsplan för arbetet.

I Nacka kommun ansvarar arbets- och företagsnämnden för uppdraget avseende KAA. I handlingsplanen för arbetet framgår uppdrag, mål, ansvarsfördelning, insatser samt rutiner. Handlingsplanen baseras på Skolverkets allmänna råd (Skolverkets allmänna råd, Kommunernas aktivitetsansvar för ungdomar, Skolverket 2016).

Frågor och svar

Nedan redovisas de frågor som kommunens revisorer har ställt samt tillhörande svar, i vissa fall med hänvisning till bilagor.

Finns det tydliga mål och uppdrag avseende det kommunala aktivitetsansvaret?

Svar: Ja, nämndens mål är att 90 procent av ungdomarna mellan 16 – 20 år som hoppat av gymnasiet återgår till studier eller arbete efter insats från kommunen.

Se utförligare beskrivning i kapitel 2 i bilaga 2.

Hur sker kartläggning och uppföljning av ungdomar 16–19 år som varken bedriver studier eller arbetar?

- **Finns det ett fungerande register över de ungdomar som omfattas av aktivitetsansvaret?**

Svar: Ja, eleverna registreras i ungdoms- och elevdatabasen (UEDB) och kommunen kontaktar alltid ungdomen. Vid svårighet att få kontakt görs även hembesök.

Se utförligare beskrivning i kapitel 3, 4 och 5 i bilaga 2.

Är kraven för rapportering av skolfrånvaro från alla huvudmän tydliga? Sker rapportering i tillräckligt god tid för att kunna initiera åtgärder?

Svar: När en elev börjar eller slutar vid en gymnasieskola eller gymnasiesärskola, oavsett huvudman, ska detta snarast rapporteras till hemkommunen. Detsamma gäller när en elev som inte fyllt 20 år utan giltigt skäl är frånvarande i betydande utsträckning från en gymnasieskola eller gymnasiesärskola oavsett huvudman. Hemkommunens skyldighet att vidta åtgärder inom ramen för aktivitetsansvaret inträder dock först när ungdomen har avbrutit sin utbildning.

Gymnasieskolorna har möjlighet att ta kontakt med ansvarig samordnare för KAA i förbyggande syfte och resonera kring alternativ till gymnasieskolgång. Ungdomar som går ut med studiebevis från gymnasiet, informeras av skolornas studie- och yrkesvägledare hur man kan komma i kontakt med kommunens ansvariga för KAA.

För utförligare beskrivning se kapitel 6 och 7 i bilaga 2.

Vilka åtgärder erbjuds ungdomar inom aktivitetsansvaret?

- **Vilken möjlighet för individanpassning finns?**

Svar: Kommunen bedriver ett förebyggande arbete för elever som riskerar att hoppa av gymnasiet. För dessa elever är insatsen främst vägledning till såväl elever som föräldrar. De insatser som beviljas för elever som hoppat av gymnasiet är främst studieförberedande praktik och jobbpeng. Målet är återgång i studier och slutförande av gymnasiet i första hand. Utbildningen individanpassas utifrån ungdomens behov. När det inte är möjligt att återuppta studierna skräddarsys en insats som passar individen med förhoppning om återgång till studier längre fram. Ibland kan en kombination av praktik och studier vara en långsiktigt hållbar lösning. Hittills i år har KAA träffat 90 ungdomar med eller utan föräldrar och haft samtal och vägledning. I samtalet går man igenom olika möjligheter utifrån behov och önskemål hos individen. De flesta återgår i studier men om det finns ytterligare

problematik kan annan insats tex. jobbpeng, hälsoträdgård eller MIA vara en bra väg och även en insats som senare leder till studier. 87 procent återgår till studier eller börjar arbeta efter insats.

Kommunen kan även erbjuda utbildning på folkhögskola för ungdomar under 18 år. Ofta är då folkhögskolan anpassad till ungdomar med någon problematik eller fastställd diagnos. Det finns också möjlighet till studiemotiverande folkhögskolekurs på 13 veckor där man kan få prova på folkhögskola innan man bestämmer sig för den skolformen. Alla skolor ska erbjuda extra pedagogiskt stöd om eleven har behov av det. Eleven kan även få särskilda hjälpmedel i undervisningen om anses behövas. Vissa skolor har extra stöd i form av ”mattestugor” och ”svenskastugor” förutom de ordinarie lektionstiderna.

Möjlighet finns att kunna studera på 25, 50 eller 100 procent. Det finns också möjlighet att förlänga kurstid även om man anmält sig till 100 procent vid kursens start om man av olika skäl behöver längre tid för att kunna slutföra gymnasiet.

För utförligare beskrivning se kapitel 4 och 5 i bilaga 2.

Hur sker samverkan med försäkringskassan, Af, skola m.fl.?

Svar: Regelbunden samverkan genom möten sker med andra enheter i kommunen, försäkringskassan, arbetsförmedlingen, Värmdö kommun med flera.

För utförligare beskrivning se kapitel 5, 6 och 7 i bilaga 2.

Feriearbeten; hur arbetar man med detta för ungdomar? Krav enligt reglementet?

Svar: Arbets- och företagsnämnden ansvarar för feriearbeten för ungdomar mellan 16–21 år i enlighet med reglementet. Sommarjobben erbjuds i första hand ungdomar som har svårt att hitta jobb genom egna kontakter och ingår i arbets- och företagsnämndens prioriterade målgrupper;

- Ungdomar mellan 16–18 år.
- Ungdomar mellan 16–18 år som prioriteras från socialnämnden.
- Ungdomar mellan 16–21 år som är ensamkommande.

För utförligare beskrivning se bilaga 3.

Samverkan med privata aktörer enligt reglemente för att identifiera arbetstillfällen.

Hur går detta till i praktiken? Strategier, genomförande, uppföljning och resultat?

Svar: Kommunen har 23 auktoriserade anordnare inom arbetsmarknadsområdet som via kundval ansvarar för att stötta ungdomar till arbete genom att identifiera arbetstillfällen och upparbeta arbetsgivarekontakter. Kommunen har även i egen regi studieförberedande praktik samt insats via Hälsoträdgården i Nyckelviken för personer i behov av förrehabiliterande insatser. Ungdomarna stötts i första hand till återgång i studier och fullgörande av gymnasiet.

För utförligare beskrivning se även kapitel 5 och 6 i bilaga 2.

KF har gett nämnden i uppdrag att verka för att flyktingar snabbt ska komma i arbete. Vilka åtgärder vidtar nämnden?

Svar: Kommunen tillhandahåller insatser för nyanlända i Nacka. Under de första två åren i Sverige kräver arbetsförmedlingen att kunden studerar sfi och samhällsorientering för att etableringsersättning ska utbetalas. Inom arbets- och företagsnämndens ansvarsområde kan

tre olika jobbpengar beviljas kunden beroende på hur nära eller långt ifrån arbetsmarknaden man bedöms befinna sig. För nyanlända beviljas främst insatsen jobbpeng språk- och arbetsintroduktion där svenska språket bedöms vara främsta hindret för att hitta en hållbar plats på arbetsmarknaden. Tolv anordnare är auktoriserade och valbara för denna insats. De auktoriserade anordnarna ska leva upp till de specifika auktorisationsvillkor som beslutats av nämnden och som bland annat innefattar kontakt med arbetsgivare, anordna praktikplatser, upparbeta kontakter med branscher och företag med rekryteringsbehov.

Anordnarna har ett helhetsansvar för kundens planering och säkerställer framsteg.

Progressionen följs upp av myndigheten månatligen.

Utöver jobbpeng beviljas flera insatser inom kommunen för personer med ohälsa för samtliga målgrupper under arbets- och företagsnämndens ansvarsområde. Via samordningsförbundet Värna bedrivs insatser i projektform; Mobilisering inför arbete (MIA) och Hälsofrämjande etablering (HE). För personer med erfarenhet av eget företagande kan utbildning i entreprenörskap beviljas via projektet Entreprenör i Sverige. Kommunen har även ett etablerat samarbete med civilsamhället kring etableringen av nyanlända samt beviljar föreningsbidrag för projekt som främjar integration. Under 2018 infördes även en sfi-utbildning på heltid, sfi-bas, för personer som har låg eller ingen utbildningsbakgrund från hemlandet. Kommunen arbetar även nära arbetsförmedlingen kring nyanlända och har gemensamma etableringssamtal med arbetsförmedlingen och de nyanlända under deras första månad i Sverige för att påskynda etableringen.

Under senaste året har ett stort arbete utförts med att utveckla och förbättra sfi-utbildningen. Detta arbete presenterades på arbets- och företagsnämnden i april 2019 (AFN 2019/35) och fortgår.

Nyanlända som tas emot i Nacka kommun på anvisning från Migrationsverket erbjuds att hyra en genomgångsbostad av kommunen under högst två år. Därefter är målet att våra nya nackabor ska vara självförsörjande och i likhet med övriga nackabor ordna egen bostad. För att underlätta vägen till egen försörjning och egen bostad erbjuds även praktiskt etableringsstöd under den första tiden i kommunen samt information och hjälp till självhjälp genom så kallat bosökstöd. Bosökstödet genomförs till stora delar i samverkan med civilsamhället.

Automatisering/Digitalisering inom ekonomiskt bistånd och vuxenutbildning uppmärksammades på Stora samhällsgalan. Beskriv vad som gjorts och planeras. Har nämnden gjort riskanalys av vad det nya arbetssättet innebär för verksamheten? Hur följs förändringen upp?

Svar: Ett övergripande arbete initierades på enhetsnivå för att möta verksamheternas behov samt svara upp emot de mål som är satta för AFN:s verksamheter och för Nacka som kommun. Detta kom att leda hela kommunen vidare till att etablera en robotplattform och en robotförvaltning. Målet med utvecklingsprojekten har varit att skapa en bättre och mer utvecklad offentlig verksamhet som svarar upp mot Nackabornas förväntningar på kommunen. Digitaliseringsresan började med införandet av en digital ansökan om ekonomiskt bistånd för drygt två år sedan och som ett nästa steg kom robotiseringen inom

samma process. I vuxenutbildningen har digital ansökan varit i drift sedan 2005 så där fanns möjligheten att robotisera direkt.

Inför respektive införande (ekonomiskt bistånd och vuxenutbildningen) genomfördes risk- och konsekvensanalyser med medarbetare, chefer, HR-stöd samt facklig organisation. De farhågor som uppkom genomlystes och planerades för samt följdes upp. En kommunövergripande förvaltningsmodell togs fram från Nackas digitaliseringsenhet, förvaltningsavtal har tecknats för respektive process. Kontinuerlig samverkan för såväl utvecklings- som incidenthantering sker regelbundet.

Inom vuxenutbildningen var det framförallt risker kopplat till införandet när roboten – mjukvaran skulle kopplas på. Ingen av riskerna som identifierades uppkom. Nuvarande systemleverantör meddelar med mycket kort varsel, och även missar att meddela systemuppdatering, vilket medför att roboten stannar och incidenthantering tar vid. Väl utarbetade rutiner finns för dessa typer av händelser och manuell handläggning tar omgående vid. Innan roboten infördes var manuell handläggning det enda för oss kända arbetssättet, dock innebär dessa incidenter omfattande problem då roboten arbetar oavbrutet och snabbare än en mänsklig handläggare samt att bemanningen inte är dimensionerad för manuell handläggning i den omfattningen. Dessa händelser är sådant som vi hanterar bättre och bättre tillsammans med såväl digitaliseringsenhet som leverantörer, dock kvarstår utmaningar.

Inom vuxenutbildningen hade ytterligare handläggning av roboten med stor sannolikhet varit möjlig med en ny systemlösning där exempelvis digital signatur, digital betygskatalog samt reviderbar individuell studieplan (ISP) varit funktionell. Detta har medfört att den mätbara förväntade effekten av robotiseringen delvis uteblivit.

Inom ekonomiskt bistånd lyftes framför allt risken att ”dela” roboten med andra enheter/verksamheter inom kommunen och eventuella personella nedskärningar fram som allvarlig. Inga problem kopplat till det faktum att robot-Yasemin parallellt arbetar i fler processer har uppkommit. Då full effektivitet i robotiseringen ännu inte uppnåtts då fortsatt utveckling tillfälligt stoppats i avvaktan på byte av verksamhetssystem har inga större personella nedskärningar skett.

En central fråga kopplat till planering vid införandet av roboten inom båda processerna är avsaknaden av helt automatiserade beslut vilket hade gett en än mer förväntad positiv effekt på effektiv handläggning. Nackas jurister tolkar och följer SKL tolkning avseende det juridiska perspektivet att nuvarande lagstiftning (se länk <https://skl.se/tjanster/press/nyheter/nyhetsarkiv/automatiseratbeslutsfattandeikommunalforvaltning.20460.html>)

Syftet med förändringsresan mot en digital handläggning är en än mer kundorienterad process genom en effektivare handläggning. Medarbetarna får vara med och driva förändring vilket gör oss till en attraktiv arbetsgivare. Se detaljerad beskrivning i bilaga 4.

Ekonomiska konsekvenser

Förslaget till beslut har inga ekonomiska konsekvenser.

Konsekvenser för barn

Förslaget till beslut har inga konsekvenser för barn.

Bilagor

- Bilaga 1 Frågor från kommunens revisorer
- Bilaga 2 Handlingsplan kommunala aktivitetsansvaret
- Bilaga 3 Tertialbokslut 2 2018 Sommarjobb
- Bilaga 4 Götapriset Från tanke till robotfabrik

Carina Filipovic
Enhetschef
Arbets- och företagsenheten

Pia Stark
Enhetschef
Etableringsenheten